

Tetiana Shtets, Ph.D. in Economics

*Robert Elvorti Economics and Technology Institute
Kropyvnytskyi, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-269-2-24>

DIGITALIZATION OF ACCOUNTING OF RECEIVABLES OF THE ENTERPRISE

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Світова глобалізація, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у бізнес-процесах підприємств, поширення інтернету, інших телекомунікаційних технологій та перехід в «режим онлайн» спонукає українські підприємства використовувати програмні продукти, як в організації фінансової діяльності так і в веденні бухгалтерського обліку.

Метою роботи є визначення основних можливостей в організації автоматизації процесів обліку дебіторської заборгованості.

Для виконання поставленої мети нами було визначено основні завдання доповіді: дослідити визначення дебіторської заборгованості згідно з П(С)БО 10, МСБО 37 та в наукових працях вчених економістів; визначити основні елементи автоматизованого обліку зобов'язань контрагентів перед підприємством; проаналізувати можливості програмного продукту, щодо обліку дебіторської заборгованості.

Дослідження автоматизації обліку дебіторської заборгованості присвячено ряд праць вчених-економістів, а саме: Бутинець Ф.Ф., Бланка І.А., Безкоровайна Л.В., Волович О.Б., Горбачова О.М., Л. Городянська, Н. Матицина, Олійник Т.О., Соболева О.В., Черник Д.О., Черненко К.В., Чуніхіна Т.С. Саме питання щодо модернізації організації процесів обліку господарських операцій є найбільш дискусійною, потребує детального вивчення, розроблення актуальних пропозицій у відповідності з економічною

діяльністю підприємства, а також нового пошуку підходів до організації цифровізації процесів.

Облік дебіторської заборгованості має свої певні особливості як у вітчизняній, так і в зарубіжній практиці. Оскільки чітко простежується тенденція до переходу ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності згідно з вимогами Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) та Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), в Україні все більшої актуальності набуває питання гармонізації обліку дебіторської заборгованості [1, с. 123].

Для визначення поняття зобов'язання звернемося до 37 (МСБО 37) «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи», а саме зобов'язання – існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди [6].

Згідно з П(С)БО 10, дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Обов'язковим в Україні є ділення дебіторської заборгованості на довгострокову та поточну, яке залежить від нормального операційного циклу та строку погашення заборгованості [4]. Дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували установі певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [5].

При наявності на підприємстві цифровізації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, налагодження систематизації обробки інформації за допомогою інноваційного програмного забезпечення це сприятиме:

- 1) здійснювати аналіз ефективності діяльності підприємства та покращення процесів взаємодії структурних підрозділ зі спільним доступом до інформації та фіксованими правами на здійснення операцій;

2) автоматично відображати дані господарських операцій протягом відповідного періоду в реєстрі взаєморозрахунків, формування зведених відомостей;

3) проводити моніторинг строків і термінів поточної дебіторської заборгованості в розрізі контрагентів, здійснювати оперативний контроль за станом взаєморозрахунків дозволить підписати електронно-цифровим підписом «Акт взаєморозрахунків» та надіслати контрагенту;

4) створити інформаційну базу кредиторської та дебіторської заборгованості учасників розрахунків;

5) звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання і знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості [3];

6) проводити списання безнадійної заборгованості актуальне по спливу строків позивної давності;

7) розширені інструменти для формування статистичної та аналітичної звітності за станом взаєморозрахунків.

Сучасна цифрова модернізація ведення бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості адаптує роботу бухгалтерії підприємства до інформаційних вимог сьогодення, адже за рахунок одноразового введення даних забезпечується єдність інформаційної бази.

Автоматизація обліку дебіторської заборгованості дає змогу налаштувати правила відображення господарських операцій для ведення синтетичного та аналітичний облік поточних та довгострокових зобов'язань. В межах одного синтетичного рахунку одержати кілька різновидів аналітики. Отже, підвищується можливість більш детального аналізу інформації щодо зобов'язань, і, як наслідок збільшення ефективності роботи підприємства в цілому. На рис. 1 зазначено основні елементи автоматизованої системи обліку.

Позитивним ефектом від запровадження інформаційних технологій є зростання контролю за погашенням дебіторської заборгованості. Т.В. Чорнак стверджує, що сучасні програмні продукти контролюють строки заборгованості та дозволяють

запрограмувати автоматичне нарахування резерву за умови прострочення боргу [2, с. 59].

Рис. 1. Автоматизована система обліку дебіторської заборгованості

Позитивним ефектом від запровадження інформаційних технологій є зростання контролю за погашенням дебіторської заборгованості. Т.В. Чорнак стверджує, що сучасні програмні продукти контролюють строки заборгованості та дозволяють запрограмувати автоматичне нарахування резерву за умови прострочення боргу [2, с. 59].

В Україні суб'єкти господарської діяльності мають широкий асортимент програмних продуктів, які надають можливість комплексного рішення для збору, об'єднання, реєстрації інформації для управління та обліку підприємств. Особливо актуальними програмами є BAS Бухгалтерія – бухгалтерський облік, BAS Бухгалтерія КОПІ – бухгалтерський облік, облік зарплати і управління персоналом, BAS Бухгалтерія будівельної організації – бухгалтерський облік, BAS АГРО Бухгалтерія – бухгалтерський облік, BAS Комплексне управління

підприємством – бухгалтерський облік, оперативний облік, BAS ERP – бухгалтерський облік, оперативний облік, облік зарплати і управління персоналом..

Наприклад, розроблена на новітній версії технологічної платформи «BAS ERP» дозволяє:

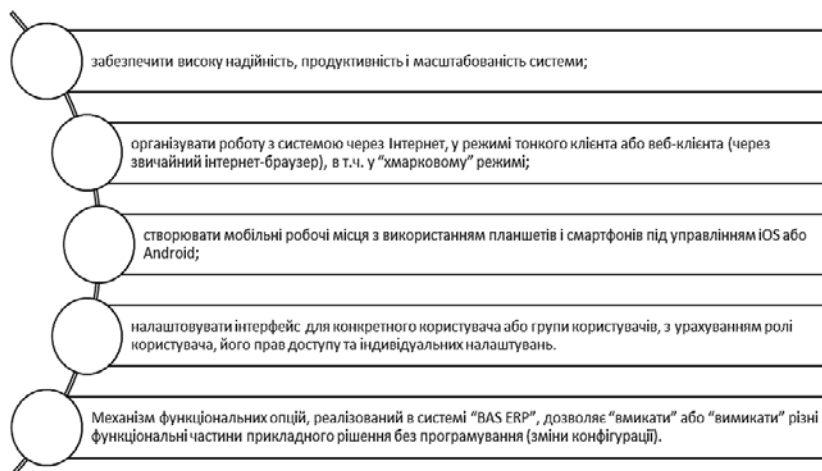

Рис. 2. Пріоритети використання «BAS ERP»

Автоматизація облікових процесів дозволяє організувати єдину інформаційну систему для управління різними аспектами діяльності підприємств малого і середнього бізнесу, що призводить в перспективі отримання інформації в «реальному часі». Надає можливість швидко віднаходити та аналізувати потрібну інформацію та надійно захищати облікові дані від пошкодження або втрати.

Автоматизація дебіторської заборгованості є ефективним засобом підвищення рівня конкуренції підприємства на ринку. Дебіторська заборгованість має значну питому вагу в складі поточних активів і впливає на фінансовий стан підприємства. Аналіз показників, які характеризують стан дебіторської заборгованості за попередній період, дає змогу визначити основні завдання політики управління зобов'язаннями. Загалом питання

заборгованості на сучасному етапі розвитку ринкових відносин займає особливу увагу. Заборгованість, як дебіторська, так і кредиторська, є негативним чинником у роботі суб'єктів господарювання.

Література:

1. Чуніхіна Т.С., Добривечір А.С. Організаційно-методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості за міжнародними та вітчизняними стандартами обліку в системі управління підприємством. *Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. С. 123–126.

3. Чорнак Т.В. Удосконалення оцінки дебіторської заборгованості та її відображення у звітності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2010. № 29. С. 56–59.

4. Волинець О.О. Характеристика системи аналітичного обліку зобов'язань та методика її удосконалення в умовах електронної обробки економічної інформації. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2009. № 5. Т. 2. С. 151–153.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість”, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 237 від 08.10.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

6. Про затвердження Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ затв. Наказом Міністерства фінансів України № 371 від 02.04.2014. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE25203?an=1>.

7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 (МСБО 37). Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051#Text.